

Syddansk Universitet

Det Ny Merino

#12

Institut for Sprog og Kommunikation

Strategisk indretning i virksomheder

- Rumindretning som en multimodal socialesemiotisk tekst

Rebecca Bjerring Knudsen

Februar 2017

ISSN: 2445 – 6764

Copyright ©

Artiklen må bruges og genbruges under Creative Commons licens BY-NC-ND, hvilket betyder, at den må gengives og spredes elektronisk eller på anden måde, hvis det sker med klar kildeangivelse og/eller med link tilbage til den pågældende gengivelse.

Redaktion: Flemming Smedegaard & Iben Malthe Roldsgaard

Præsentation af forfatteren

Rebecca Bjerring Knudsen

Kandidatstuderende ved International Virksomhedskommunikation, Syddansk
Universitet

Medlem af forskningsgruppen CMC

Strategisk indretning i virksomheder

- Rumindretning som en multimodal socialsemiotisk tekst

Rebecca Bjerring Knudsen

Abstract

Denne artikel præsenterer en ansats til en integreret deskriptiv metode, der åbner muligheden for, hvordan virksomheder fremadrettet kan medtænke og udnytte indretningen af deres lokaler som en del af deres strategiske kommunikation.

Med afsæt i en interdisciplinær forskningspraksis er metoden en integration af den multimodale socialsemiotik, James J. Gibsons økologiske affordance-begreb og Donald A. Normans tre kognitive designniveauer. Denne integration gør det muligt at analysere og designe rumindretning som en multimodal socialsemiotisk tekst med særlig fokus på Eksperientiel betydning, forstået som de interaktionsmuligheder, rummet og dets elementer afforder på alle rangniveauer.

Ved at anskue rumindretning som en socialsemiotisk ressource, der kan undersøges som en tekst, bliver det muligt at tilgå rumindretning ud fra et kommunikationsperspektiv, ligesom det er muligt for film, billeder, lyd etc. inden for den socialsemiotiske praksis.

Introduktion

Rumindretning i virksomheder er sammensat ud fra mange strategiske valg med en intention om at sende særlige signalværdier til medarbejdere og kunder – eksisterende såvel som potentielle. Dette gør rumindretning interessant i en kommunikationsmæssig sammenhæng og ikke kun som dekorativt inventar.

Inden for den multimodale socialesemiotik har forskellige bidrag været med til at påbegynde det, man kan kalde en rumsemiotik (bl.a. O’Toole 1994; van Leeuwen 2005a; Norris 2004; Petersen 2010a, 2010b, 2013; Boeriis og Nørgaard 2013). Denne gren af den multimodale socialesemiotik kan bidrage med en kommunikationsvinkel på rumindretning ved at beskrive fænomenet som en multimodal socialesemiotisk ressource. Artiklen vil derfor præsentere en ansats til en integreret deskriptiv metode, der gør det muligt at undersøge rumindretning som en multimodal socialesemiotisk tekst, hvilket kan give et indblik i rumindretning som en endnu uudnyttet strategisk kommunikationsressource.

Metoden er udfoldet i en interdisciplinær forskningspraksis og er en integration af den multimodale socialesemiotik, James J. Gibsons økologiske affordance-begreb og Donald A. Normans tre kognitive designniveauer. Affordance-begrebet er ikke fremmed i arbejdet inden for socialesemiotikken (bl.a. Thibault 2004, van Leeuwen 2005a, Baldry og Thibault 2006) og heller ikke inden for designfeltet. I sine tidlige udgivelser er Norman optaget af det funktionelle design, hvor han på banebrydende vis sammenfletter affordance-begrebet i sin designteori (1988, 1999). Senere medtænker han også en emotionel side af mennesket. Han anerkender, at ikke alt design vælges på baggrund af rationaler om funktionalitet, hvorfor han introducerer tre designniveauer i teorien Emotional Design (2004).

Udviklingen af metoden bygger på en undersøgelse af to københavnske virksomheders rumindretning gennem et samarbejde med erhvervsafdelingen i det danske designhus Paustian. Virksomhederne er kommunikationsbureauet Lead Agency og revisionshuset KPMG (Knudsen 2016). Udvalgte eksempler fra undersøgelsen vil blive inddraget undervejs for at eksemplificere metoden i praksis. Med fokus på Eksperientiel betydning belyser metoden, hvordan det er muligt at analysere og designe rumindretning i virksomheder, hvilket inviterer til at medtænke og udnytte rumindretningen i virksomheder som strategisk kommunikation internt og eksternt.

Den integrerende tilgang er fundamentet for metodens udvikling, hvorfor artiklen indledningsvis præsenterer en udlægning af et integrationsparadigme, der sætter fokus på den interdisciplinære forskningspraksis. Før den egentlige metode præsenteres, gives et indblik i det socialesemiotiske ressource- og tekstbegreb, da disse er komplekse størrelser i det socialesemiotiske landskab.

Interdisciplinær metodeudvikling

”interdisciplinarity is an absolutely essential feature of social semiotics”

(van Leeuwen 2005a: 1)

Den integrerede deskriptive metode, artiklen præsenterer, er udfoldet med inspiration fra van Leeuwens integrerende model inden for en interdisciplinær forskningspraksis (2005b). Her er problemstillingen central frem for den videnskabelige metode, og man anerkender, at ingen disciplin alene kan dække en given problemstilling (van Leeuwen 2005b: 7-8). Et vigtigt integrativt princip bliver dermed:

”the set of questions that defines a comprehensive investigation of a given problem requires a diverse set of methodologies, based in a diversity of disciplines”

(van Leeuwen 2005b: 8).

Det indledende citat øverst er at finde på den første side i van Leeuwens *Introducing Social Semiotics* (2005a), hvor han præsenterer interdisciplinaret som et socialemiotisk princip. Han ser det altså som et helt grundlæggende træk ved socialemiotikken og dens måde at bedrive viden på. O’Toole diskuterer i *The Language of Displayed Art* (1994), hvordan ”Semiotics and art history need to collaborate, not compete” (O’Toole 1994: 170). Ud fra dette citat kan man ligeledes argumentere for, at O’Toole finder interdisciplinaret givende i en socialemiotisk praksis. Det er endvidere interessant, at Gibson til en konference har udtalt:

”Architecture and design do not have a satisfactory theoretical basis. Can an ecological approach to the psychology of perception and behavior provide it?”

(Gibson 1976: 413).

Gibson opfordrer ligeledes implicit til interdisciplinaret, hvis man udleder, at han foreslår et samarbejde mellem hans arbejde og designteori. Mange forskere inden for designteori har netop gjort dette efterfølgende (bl.a. Norman 1988, 1999; Maier, Fadel og Battisto 2009; Pols 2012; Xenakis og Arnellos 2013).

Et integrationsparadigme

Ovenstående inspiration ligger til grund for artiklen, idet integrationen er afgørende for hele metodens tilblivelse. Metoden er placeret i en socialemiotisk ramme, hvor jeg har integreret en rumsemiotisk udlægning af Gibsons affordance-begreb fra hans teori om en økologisk tilgang til visuel perception (1979) og tankegangen bag de tre designniveauer fra Normans kognitive designteori, *Emotional Design* (2004). Metoden er derfor udviklet inden for det, der kan kaldes et integrationsparadigme, som netop kan rumme flere paradigmer inden for flere videnskabsfelter. Dette integrationsparadigme kan tage den integrerende interdisciplinære metode til sig og rumme de styrker og udfordringer, det bringer. Et sådant paradigme er ikke opsat på at respektere grænser

mellem videnskabsfelter, der bygger på forskellige epistemologier og ontologier, fordi det er med et sådant fokus, at modsætninger ses som implikationer. Modsætninger skal snarere være en forudsætning i et integrationsparadigme som følge af den erkendelse, der ligger til grund for den integrerende måde at arbejde på. Integrationen vil påvirke de fundamentale aksiomer i de pågældende teorier, hvilket vil åbne for nye undersøgelsesmuligheder og dermed ny viden, der ikke kunne nås før.

Integrationsparadigmets udfordringer

Som nævnt indbefatter den interdisciplinære metode både styrker og udfordringer. Van Leeuwen adresserer derfor ligeledes udfordringer ved den integrerende model, hvilket gribes i citatet: "One person cannot do everything well" (van Leeuwen 2005b: 8). Kritikken fra mono-disciplinære forskere lyder på, at omend interdisciplinaritet giver mulighed for at belyse en problemstilling mere dækkende, så kan det også "lead to a lack of depth and methodological rigour, a risk of amateurism and eclecticism (jf. Weiss og Wodak 2003: 19–20 i van Leeuwen 2005b: 8). Derudover nævner van Leeuwen, at et problem ved interdisciplinært arbejde er, at forskere erfarer, at de har svært ved at lære at tale med hinanden. Dette bunder både i forskellige teoretiske antagelser og gensidigt uforståelige, specialiserede frameworks og terminologier (van Leeuwen 2005b: 9). For at imødekomme ovenstående skal integrationisten, ifølge van Leeuwen, tage sig tid til at diskutere relevante teoretiske udfordringer og metodologier med sine erfarne medforskere fra de andre discipliner. Det er også nødvendigt at udarbejde nye, interdisciplinære frameworks og terminologier (ibid.). Derudover vil jeg også argumentere for, at transparens er en vigtig faktor og en måde at undgå det, man kalder eklektisk forskning. Derfor vil de teoretiske modsætninger blive diskuteret undervejs, når metoden præsenteres, samt hvordan integrationen gensidigt bevirker en ny konstruktion af teorierne, der leder til nye terminologier.

Endvidere kan en udfordring ved den interdisciplinære tilgang være manglende viden om, hvordan den skal praktiseres, som muligvis også er med til at holde denne forskningsdisciplin tilbage. Et stort spørgsmål til udlægningen af et integrationsparadigme vil derfor ligeledes være, hvordan? Metoden, der præsenteres i denne artikel, skal derfor også betragtes som et bidrag til den integrerende interdisciplinære forskningspraksis.

Et indblik i to socialesemiotiske begreber

To fundamentale begreber inden for socialesemiotikken er *ressource* og *tekst*. Disse to begreber kan være komplekse størrelser, og der er flere udlægninger af dem. Det er derfor nødvendigt med et indblik i en socialesemiotisk ressource og en socialesemiotisk tekst, da de er helt afgørende for den metode, artiklen præsenterer, og som ligeledes vil udfordre de aksiomer, begreberne bygger på.

Det socialesemiotiske ressourcebegreb

Den multimodale socialesemiotik udspringer af Hallidays Systemisk Funktionelle Lingvistik (SFL). For Halliday er sproget en ressource, der både faciliterer og skaber mening i en kontekst (Halliday 1978). Det er et grundlæggende fokus, at alt kommunikation foregår i en kontekst, som både begrænser og muliggør valg inden for de semiotiske parametre (Halliday 1978: 28). Deraf følger, at sproget ikke er en regelbunden kode, men altid udtrykkes i en social kontekst (van Leeuwen 2005b: 3). Det vil sige, at socialesemiotiske ressourcer er socialt skabte, og de er kontekst- og anvendelsesafhængige, hvorfor de ikke har faste betydninger (Kress 2010: 8).

Det funktionelle aspekt består i interessen for, hvad vi kan gøre med sproget samt sprogets trifunktionalitet, hvor det altid organiserer sig i og udfører tre samtidige metafunktioner (Halliday 1978: 16). Disse er den Tekstuelle metafunktion, den Ideationelle metafunktion, der indeholder en Eksperientiel og Logisk metafunktion, og den Interpersonelle metafunktion. Den Tekstuelle metafunktion handler om at forme en tekst, så den er strukturelt sammenhængende, den Ideationelle metafunktion handler om at repræsentere den menneskeligt erfarede verden, og den Interpersonelle metafunktion handler om den repræsenterede sociale relation mellem afsender og modtager (Boeriis 2009: 58). I forlængelse heraf har socialesemiotikken en ambition om at beskrive de kommunikative ressourcer for et sprog både systemisk, dækkende og detaljeret (Hodge & Kress 1988: 1).

Den tidlige Halliday ser sproget som den måske vigtigste kommunikationsressource, men anerkender, at sproget kun er et af mange semiotiske systemer, som en kultur bruger til at kommunikere med (Halliday 1978: 4). Hallidays tre metafunktioner er efterfølgende blevet set som valide, generelle semiotiske mekanismer, der realiseres inden for alle semiotiske modes (O'Toole 1994: 151).

Dette ses både i den visuelle socialesemiotik (f.eks. O'Toole 1994, Kress & van Leeuwen 1996, 2006) og den senere multimodale socialesemiotik (f.eks. Kress & van Leeuwen 2001, Baldry & Thibault 2006, Boeriis 2009). Ifølge Kress og van Leeuwen er alt kommunikation multimodal, hvor de definerer multimodalitet som:

”the use of several semiotic modes in the design of a semiotic product or event, together with the particular way in which these modes are combined”

(Kress og van Leeuwen 2001: 20).

Artiklens metode bygger netop på muligheden for at anskue rumindretning som en multimodal socialesemiotisk ressource, der kan udnyttes som en del af virksomheders strategiske kommunikation.

Van Leeuwen definerer en socialesemiotisk ressource som: ”the actions and artefacts we use to communicate” (van Leeuwen 2005a: 3). O'Toole beskriver i høj grad også, hvordan artefakter kan betragtes som en socialesemiotisk ressource:

”a major consideration in the training of architects – and in our reading of a building – is the way it relates to its users and to the public at large and the expressive ‘style’ that is adopted for the whole building and for its parts and individual details at every rank of unit.”

(O’Toole 1994: 85)

For O’Toole er der altså tale om et system af semiotiske valg, et betydningspotentiale, som arkitekter realiserer, og som brugerne af bygningen skal fortolke og reagere på (ibid. 85). Betydningspotentialet er systemet af de mulige valg, der er til rådighed i en given situation, hvilket er kontekstafhængigt (van Leeuwen 2005a: 4). Betydningspotentialet for en socialesemiotisk ressource er netop det, socialesemiotikken søger systematisk at beskrive, hvilket for van Leeuwen er semiotikerens hovedbidrag i et interdisciplinært projekt (ibid.). Det er dog vigtigt at understrege, at når man beskriver et potentiale, er der altid tale om en teoretisk abstraktion, idet man forsøger at beskrive de mange valg, der kan instantieres inden for systemet (Baldry & Thibault 2006: 18).

Baldry og Thibault definerer en socialesemiotisk ressource som: ”a system of possible meanings and forms typically used to make meanings in particular contexts.” (Baldry & Thibault 2006: 18). Det grundlæggende socialesemiotiske princip om, at alt kommunikation foregår i en kontekst, gør sig ligeledes gældende for rumindretning, da:

”the focus on the context of the communication situation seems relevant to design research, as the meaning of a given artifact will be very different depending on the context in which the user meets and interacts with it.”

(Petersen 2013: 13)

Kress understreger endvidere det sociale aspekt i socialesemiotikken, idet han skriver: ”What a community decides to regard as mode is mode” (Kress 2010: 87). Hvor mode for Kress er: ”a socially shaped and culturally given semiotic ressource for making meaning” (Kress 2010: 79). Altså, hvis en gruppe bruger noget som en ressource til at kommunikere med, så er det en ressource i den sociale kreds.

Det sociale aspekt ses også i Kress og van Leeuwens multimodale kommunikationssyn, der forstås som en dobbeltartikulation. De tager udgangspunkt i et ligeværdigt afsender-tekst-modtager forhold, når de definerer kommunikation som ”a process in which a semiotic product or event is both articulated or produced and interpreted or used” (Kress og van Leeuwen 2001: 20).

Det socialesemiotiske tekstbegreb

Den socialesemiotiske analyse tager i sin tilgang udgangspunkt i selve teksten, fordi det er den, vi har adgang til. Dette ses f.eks. hos O’Toole, hvis bagvedliggende formål er at overbevise om, at socialesemiotikken er en måde at give et fælles sprog til at tale om det, vi ser (O’Toole 1994: 4). Denne overbevisning er helt essentiel for at arbejde med rumindretning inden for den multimodale socialesemiotik: at bidrage med et fælles sprog, som gør os i stand til at tale om de valg, vi træffer i

indretningen, da det må betragtes som et udgangspunkt for at kunne planlægge strategisk kommunikation.

Ifølge Halliday er en tekst:

”We can define text, in the simplest way perhaps, by saying that it is language that is functional. By functional, we simply mean language that is doing some job in some context, as opposed to isolated words or sentences that I might put up on the blackboard (..). So any instance of living language that is playing some part in a context of situation, we shall call a text. It may be either spoken or written, or indeed in any other medium of expression that we like to think of”

(Halliday & Hasan 1985: 10)

Netop denne forståelse af en tekst overtages hos Baldry og Thibault i deres forsøg på at beskrive en samlet multimodal teori i *Multimodal Transcription and Text Analysis* (2006). De ser Hallidays definition af en tekst som direkte forlængelse til en multimodal tekst, hvor der ikke nødvendigvis optræder hverken talt eller skrevet sprog (Baldry & Thibault 2006: 3).

Halliday forstår endvidere en tekst som et produkt, vi kan studere og repræsentere i systemiske termer og som en proces, hvor man har truffet semantiske valg undervejs (Halliday & Hasan 1985: 10).

Rumindretning som en socialemiotisk ressource: En integreret deskriptiv metode

De næste afsnit præsenterer en ansats til en integreret deskriptiv metode til at beskrive rumindretning som en socialemiotisk ressource med udgangspunkt i Eksperientiel betydning. Først introduceres et integreret tekstbegreb, dernæst en rangsegmentering og herefter indgangssystemet Repræsenteret Affordances, som gør det muligt at beskrive Eksperientielle processer i rumindretning. Dette eksemplificeres ved at inddrage eksempler fra en undersøgelse af Eksperientielle procestyper i rumindretningen for Lead Agency og KPMG (Knudsen 2016).

Tilsammen er disse starten på en ansats til en leksikogrammatisk beskrivelse af rumindretning. Slutteligt præsenteres et integreret Designstratum, der gør det muligt at diskutere Eksperientiel betydning i rumindretning ved at se nærmere på den kommunikative intention, et element i indretningen er instantieret ud fra.

Et integreret socialemiotisk og økologisk tekstbegreb

Som tidligere nævnt understreger Kress, at hvis en social gruppe bruger noget som en socialemiotisk ressource, så er det en socialemiotisk ressource for den sociale gruppe (Kress 2010: 79). Baseret på undersøgelsen af rumindretningen for Lead Agency og KPMG (Knudsen 2016), kan det i høj grad argumenteres for, at de forskellige elementer i indretningen er valgt ud fra et strategisk formål med blik for den kontekst, virksomhederne indgår i. Eksempelvis

virksomhedens fysiske placering, og den branche de er en del af, som ofte rummer uskrevne normer. Undersøgelsen vidnede om, at virksomhedens ledelse ønskede at kommunikere noget særligt til både medarbejdere og kunder, som har betydning for den relation, der forsøges skabes. Medarbejdere og kunder indgår naturligt i den kommunikationsrelation, fordi det er muligt ud fra en Gibsoniansk optik at betragte rumindretningen som den økologiske omverden, individet interagerer med. Økologi handler om at se ting i deres virkelighed, hvorfor Gibson skelner mellem den fysiske verden (*world of physics*) og omverden (*environment*): "The world of physical reality does not consist of meaningful things. The world of ecological reality (..) does" (Gibson 1979: 33). Den økologiske verden er omverdenen, som defineres: "The environment of animals and men is what they perceive" (Gibson 1979: 14). Den fysiske verden beskrives af fysikken, hvor omverdenen er en økologisk virkelighed: dét vi rent faktisk kan percipere. Der er altså ikke tale om to virkeligheder, det er i stedet et spørgsmål om, hvad vi kan opfatte.

Derfor kan rumindretning anskues som en socialemiotisk ressource, virksomheder med fordel kan anvende i deres strategiske kommunikation. Det kræver dog først et indblik i betydningspotentiallet for rumindretning, hvorfor man er nødt til at kunne undersøge rumindretning som en tekst. Denne tekst kan siges at bestå af to dimensioner, der er indlejret i hinanden.

To indlejrede dimensioner

Inden for den multimodale socialemiotik undersøger man repræsentationer af semiotisk betydning. Det vil sige, der er en skelnen mellem det, der foregår i en situation, og den betydning situationen repræsenterer. Jewitt formulerer det således: "it (multimodal social semiotic) sets out to examine the social world as it is represented in/through artifacts" (Jewitt forthcoming). Hvorfor der i en rumsemiotik for rumindretning er en klar sondring mellem f.eks. *stolen*, og det som *stolen repræsenterer* af semiotisk betydning, hvor det er sidstnævnte, socialemiotikken undersøger. Dette er både epistemologisk og ontologisk forskelligt fra det, Gibsons økologiske tilgang (1979) beskriver som et naturligt økosystem mellem individ og omverden. Dét, individet opfatter fra omverdenen, sker gennem direkte perception og har altså intet med betydningsmæssige repræsentationer at gøre. Affordances har en tilknytning til omverdenen idet: "The affordances of the environment are what it offers the animal" (Gibson 1979: 127) Affordances er både fysiske og psykiske, objektive og subjektive. De er noget fysisk i omverdenen, men de er også adfærdsbestemt af den enkelte. Derfor er affordances både noget fra omverdenen og fra beskueren (Gibson 1979: 129).

Socialemiotikken og den økologiske tilgang har altså fundamentalt forskellige udgangspunkter for, hvad der undersøges i verden, men de sætter sig også for at undersøge vidt forskellige aspekter af verden. Ud fra henholdsvis socialemiotikken og den økologiske tilgang er der to potentielle undersøgelsestekster i rumindretning. Der er rummet i sig selv, hvor dets elementer repræsenterer en særlig betydning (et konstrueret system), og der er den interaktion som rummet og dets elementer afforder for et individ (et naturligt økosystem). Økologien ønsker at belyse interaktionen mellem individet og omverden, hvor socialemiotikken ser teksten som aftrykket af interaktionen. Der er altså forskel på at undersøge repræsentationer af betydning og interaktion. Disse indgår i et

betydningsskabende sammenspil, som netop udgør det interessante minefelt for rumindretning som en tekst. Den socialesemiotiske betydning opstår på baggrund af affordances, og de mulige affordances påvirkes af de socialesemiotiske valg, der instantieres fra betydningspotentialiet. De affordances, der påvirkes på baggrund af socialesemiotiske valg, er ikke affordances, som Gibson beskriver dem. Det skal ikke forstås som en begrænsning, for dette er de ikke udtænkt med henblik på. Ydermere er det ikke selve interaktionen, der er interessant, men snarere den potentielle interaktion. Affordances og potentiel interaktion bliver uddybet yderligere i afsnittet om indgangssystemet Repræsenteret Affordances.

En definition af et tekstbegreb

Rumindretning som en tekst består af to tekster, der er indlejret i hinanden. Det betyder, at rumindretning som en tekst er de repræsenterede betydninger, som rummet og dets elementer potentielt afforder for et individ. Betydningen er indlejret i indretningselementets design, hvorfor der ikke behøver være reel interaktion for, at vi kan aflæse Eksperientiel betydning. Teksten er derfor rumindretningen i sig selv, hvor der altid vil antages en implicit menneskelig aktør, som potentielt indgår i kommunikationssituationen.

En Rangsegmentering

Rangsegmentering fungerer som et analytisk værktøj, der gør det muligt at zoome ind og ud i teksten fra den overordnede helhed og ned til betydningsbærende delelementer (Boeriis 2012). Det er således muligt at undersøge de forskellige former for metafunktionel betydning på alle rangniveauer (O'Toole 1994: 11). Arbejdet med en rangsegmentering for rumindretning vil være inspireret af Boeriis' Dynamisk Funktionelle Rangsegmentering (2012), som er en kombination af "dynamikken fra Baldry og Thibault, specificeringen fra Kress og van Leeuwen og den funktionelle sondring mellem forskellige rangniveauer fra O'Toole" (Boeriis 2012: 131).

Boeriis' rangsegmentering bygger på en antagelse om et behov for at kunne bevæge sig på et analytisk zoom, når man analyserer visuelle tekster. Den analytiske zoom er en tese om "samspillet mellem flere simultane rangskalaer på forskellige niveauer i forskellige indlejrede tekster" (Boeriis 2012: 139). Boeriis inddeler rangniveauerne i Teksthelhed, Gruppering, Figurenhed og Komponent. Inddelingen er dynamisk, da bestemte elementer ikke er knyttet til en bestemt rang. Derfor er udgangspunktet, hvordan et element funktionelt indgår i en relation, som er dynamisk alt afhængig af, hvor man starter analysen eller hvilket analytisk zoomniveau, man bevæger sig på (Boeriis 2012). Dette er givende i en analyse af rumindretning, fordi der også her er brug for at kunne bevæge sig på forskellige niveauer, der er indlejret i hinanden, og på den måde altid vil være en del af den samme tekst. Dog er Boeriis' rangsegmentering tænkt i forhold til visuelle tekster, hvorfor det er nødvendigt at foretage justeringer for, at logikken kan gribe niveauerne i rumindretning. Her foreslår jeg niveauerne Teksthelhed, Område, Figur og Komponent.

Teksthelhed

Teksthelhed fungerer som et "slags overordnet niveau, der er den yderste ramme for det, der medregnes" (Boeriis 2012: 140). Det er vigtigt at klargøre, at der er en klar sondring mellem

teksten, som helhed, og rangstrukturen Teksthelhed i teksten (ibid.). Derfor skelner Boeriis mellem den Globale Teksthelhed, som udgør hele teksten, og de Lokale Teksthelheder, som er tekster i teksten (ibid.). En Lokal Teksthelhed er ikke bestemt på forhånd, men er derimod afhængig af tekstens interne logikker og er altså en helhed, der består af samspillet mellem Grupperinger, Figurenheder og Komponenter (ibid.).

I forhold til rumindretning er det givende at overtage Boeriis' forståelse af Teksthelhed og sondringen mellem Globale og Lokale Teksthelheder. Det kan eksempelvis være en skelnen mellem, om man arbejder med hele virksomhedens rumindretning som en Global Teksthelhed, eller om man arbejder med kantine som en Lokal Teksthelhed.

Område

Niveauet Gruppering handler om samhørighed, hvor kendetegnet for en Gruppering er, "at den består af en række dele, som af forskellige årsager er så samvarende, at de samtidig optræder som en samlet overordnet entitet i teksten" (Boeriis 2012: 142). Der er her tale om en gruppe af Figurenheder med en fælles overordnet funktion i teksten (ibid.).

I forhold til rumindretning er det givende at justere en Gruppering til et Område, så rangniveauet passer til en logik for rumindretning. Virksomheder indretter gerne i forskellige områder med forskellige tilhørende funktioner. Disse områder er ikke nødvendigvis adskilt af vægge, men ses eksempelvis som et skifte i brugen af møbler, møblernes design, form eller farve.

Det kan være en etage, man behandler som et Lokalt Teksthelhedsniveau, hvor man kan inddеле teksten i forskellige Områder som kontorpladser, kantine, reception, venteområde og mødelokale. Disse er først og fremmest indrettet til at opfylde forskellige arbejdsfunktioner. Det kan dog også være et Område med den samme overordnede funktion men med forskellige delfunktioner. Eksempelvis kan det være givende at anskue en kantine som et Lokalt Teksthelhedsniveau, hvis der er indrettet med bord- og stoleopsætninger, der varierer i farve, form, højde etc. som udgør forskellige Områder.

De forskellige Områder behøver dog ikke afforde forskellige funktioner, da der også kan være tale om spatiale forhold (nærhed/fjernhed), der afgør, hvorvidt man ser noget som værende det samme område eller hver sit.

Boeriis' rangsegmentering er baseret på forskellige affinitetsmekanismer, som er "grammatiske ressourcer og indgår direkte og med ofte central betydning i de samlede instantieringsvalg, som udgør en visuel teksts betydning" (Boeriis 2012: 144). Således beskriver Boeriis forskellige Tekstuelle, Interpersonelle, Eksperientielle og Logiske affinitetsmekanismer, der skaber samhørighed på de forskellige rangniveauer. I forhold til at definere rangniveauet Område kan man fremhæve den Eksperientielle affinitetsmekanisme Relationel koincidensaffinitet, herunder Klassificerende processer. Den Klassificerende proces kan være Implicit eller Eksplicit, hvor der hos KPMG og Lead Agency kun var tale om Implicitte. Dog er det ofte set hos lægehuse, at der er skiltet med 'reception' og 'venteværelse'. Den Klassificerende proces hænger derfor sammen med en bestemt funktion, som rumindretningen skal opfylde, hvor man har truffet distinkte valg, der skal klassificere denne funktion. Måden hvorpå individet genkender den Klassificerende proces, hænger

sammen med intertekstualitet (Baldry & Thibault 2006: 55), hvor individet trækker på viden og erfaring fra andre tidligere møder med rumindretning i virksomheder.

I de forskellige Områder (og de andre rangniveauer) kan der være flere komplekse relationer, der kan tale for flere af de Eksperientielle affinitetsmekanismer, men i høj grad også de andre metafunktionelle affinitetsmekanismer. Eksempelvis Framing inden for den Tekstuelle metafunktion:

”When applied to built-environments, framing describes how spaces are not simply static, empty containers but are in fact comprised of interrelated elements”

(Roderick 2016: 277)

Element

En Figurenhed skal forstås som en elementhelhed, som bliver ufuldstændig, hvis man fjerner Komponenter (Boeriis 2012: 141). Jeg overtager Boeriis’ forståelse og udlægning af niveauet Figurenhed, men justerer igen niveauet for at tilpasse det en rumindretningslogik. Eftersom en figur omtales som et element, vælger jeg blot at kalde dette niveau for Element, da man kan tale om en mødestol, en sofa og et kontorbord som forskellige elementer i rumindretningen.

Komponent

Det mindste rangniveau er Komponent, som ”er elementer, der indgår som en (obligatorisk) del af en samlet Figurenhed og kan således ikke stå alene” (Boeriis 2012: 141). Her betragter jeg blot Komponent som et delelement til niveauet Element. Boeriis’ niveau Komponent overtages derfor, da man kan tale om, at en mødestol udgøres af komponenter som materiale, sæde, ryg, ben, armlæn etc.

Visualisering af en rangsegmentering for rumindretning

En opsummering af det foregående kan visualiseres som vist nedenfor:

Teksthelhed	Elementer som fungerer som samlede overordnede helheder
Område	Elementer som sammen fungerer som en Område
Element	Elementer som fungerer som en enhed
Komponent	Delelementer som fungerer som dele af et Element

Figur 1: Rangsegmentering for rumindretning (justeret ud fra Boeriis 2012)

Indgangssystemet Repræsenteret Affordances

I dette afsnit præsenteres Repræsenteret Affordances, som jeg argumenterer for, kan være indgangssystemet til at beskrive Eksperientiel betydning i rumindretning.

Ifølge Halliday udtrykkes Eksperientiel betydning i sproget gennem systemet Transitivitet, som organiserer "the endless variation and flow of events" (Halliday 2004: 170) ved at indordne handlinger i processtyper (ibid.). I systemet Transitivitet arbejder han derfor med de tre komponenter Processer, Aktør og Omstændigheder, der har hver deres funktion (Halliday 2004: 175). Kress og van Leeuwen (1996, 2006) har overført dette til den visuelle socialsemiotik ved at arbejde med Visuel Transitivitet, som Baldry og Thibault (2006) bygger videre på i en multimodal socialsemiotik. For Kress og van Leeuwen handler det om at beskrive de muligheder, der er for at repræsentere relationer mellem objekter og processer i stilbilleder (Kress og van Leeuwen 2006: 42).

Transitivitet i visuelle tekster handler altså først og fremmest om repræsentationen af den proces, beskueren kan se. Som følge af det tekstbegreb, der blev udfoldet for rumindretning tidligere, kan det være kritisk at tale om Transitivitet i rumindretning. Dette skyldes, at der ikke er nogen form for interaktion eller events at se i rummet, hvilket heller ikke er nødvendigt for beskrivelsen af Eksperientielle processer.

Repræsenteret Affordances

For O'Toole handler Eksperientiel betydning i arkitektur om den praktiske funktion, der realiseres, fordi bygninger "signify their function as use" (O'Toole 1994: 85) på alle rangniveauer (Ibid.). Her beskrives det Eksperientielle potentiale med udgangspunkt i praktiske funktioner, men jeg vil argumentere for, at det i rumindretning snarere er interessant at tage udgangspunkt i de potentielle processer, der affordes. Det interessante er nemlig, at der kan være delelementer på Komponentniveau, der har betydning for hvilke affordances, der er mest oplagte for individet at handle på, selvom den praktiske funktion på Elementniveau forbliver den samme.

Eksperientiel betydning i rumindretning kan derfor tage udgangspunkt i et system, der kan kaldes Repræsenteret Affordances. Dette er et system, der beskriver de potentielle processer, som rumindretningen giver mulighed for ud fra, hvad der affordes for individet. Derfor bliver det interessant at se på de semiotiske valg, der er truffet på de forskellige rangniveauer, som er afgørende for hvilke repræsenterede affordances, der er mest oplagte for individet at handle på. Som nævnt tidligere er der her ikke tale om affordances, som Gibson beskriver dem, det er i stedet et integreret rumsemiotisk affordance-begreb.

Et integreret rumsemiotisk affordance-begreb

Som nævnt tidligere handler affordances om, hvordan noget fremstår som mere oplagte muligheder end andre. Gibson beskriver det med et eksempel således:

"A path affords pedestrian locomotion from one place to another, between the terrain features that prevent locomotion"

(Gibson 1979: 36)

Ganske enkelt afforder en sti, at man følger den, når man går, når der er forhindringer i terrænet uden for stien. Affordances er altså de mest oplagte muligheder for handlen og adfærd, som omverdenen byder individet. Individet aflæser affordances gennem direkte perception (som er det, vi kan opfatte i den økologiske virkelighed), hvor ”.. the composition and layout of surfaces constitute what they afford” hvilket betyder, at ”to perceive them (surfaces) is to perceive what they afford” (Gibson 1979: 127).

Gibsons økologiske tilgang til perception fordrer, at han opfatter relationen mellem beskueren og omverdenen som et økosystem, hvor ordet ’affordance’ betyder: ”something that refers to both the environment and the animal in a way that no existing term does” (Gibson 1979: 127). Hvorfor ordet ”implies the complementarity of the animal and the environment” (ibid.).

Gibson præsenterer ’et sæde’ som et af hans eksempler – hvad enten det så er en stol, sofa, bänk etc. Her nævner han, at det er lige meget, hvordan sædet er udformet: ”The colour and texture of the surface are irrelevant” (Gibson 1979: 128), så længe det funktionelle design genkendes som et sæde, hvor ”it affords sitting on” (Gibson 1979: 128). Gibson tager udgangspunkt i en økologisk, biologisk virkelighed, og med et sådant udgangspunkt kan det virke irrelevant, hvilket design sædet har. Inden for en socialemiotisk optik er stolen valgt på baggrund af et design, der repræsenterer valg inden for betydningsbærende parametre med en kommunikativ funktion. Den overordnede affordance om en funktion som siddeplads bevares muligvis, men den semiotiske betydning vil ændre sig, når parametrene ændres, hvilket har betydning for den repræsenterede affordance. En ellers oplagt handlen kan fravælges på grund af semiotiske valg i en kontekst, hvorfor Gibsons rent økologiske udlægning af affordance-begrebet ikke kan gribe de affordances, der kan siges at være på spil i en rumindretningstekst.

Den rumsemiotiske udlægning af affordance-begrebet er derfor afhængig af de betydningsbærende socialemiotiske parametre, der er truffet valg inden for, fordi de er med til at afkode, hvad rumindretningen afforder for et individ. Affordances i rumindretning vil heller ikke være faktiske, men potentielle, fordi der ikke behøver være reel interaktion for, at vi kan beskrive Eksperientiel betydning. Dernæst bliver det også vigtigt med et mere bredt affordance- begreb, da det både skal kunne gribe økologiske og socialemiotiske aspekter, hvorfor der igen er tale om en integration.

For van Leeuwen (2005a) hænger affordance-begrebet sammen med det semiotiske potentiale. Ifølge Gibson (1979) er perception selektiv forstået på den måde, at den samme situation vil afforde noget forskelligt for forskellige individer afhængig af behov og situation. Dette sammenkæder van Leeuwen med socialemiotikkens ønske om at undersøge teksten i en kontekst netop fordi, der er tale om et semiotisk potentiale, der er muliggjort og begrænset af den sociale kontekst (van Leeuwen 2005a: 4-5). Ligesom konteksten er relevant for designforskning (jf. Petersen 2013) er denne anskuelse også vigtig i rumindretning, da den samme indretning og dets elementer ikke vil afforde det samme for alle individer eller i alle brancher.

Potentielle Eksperientielle processer

Ud fra de foregående afsnit er det muligt at undersøge, hvordan man kan påbegynde en systemisk beskrivelse af leksikogrammatisk Eksperientiel betydning i rumindretning. Her tager jeg udgangspunkt i Boeriis' udlægning af Eksperientielle procestyper i levende billeder, der bygger på Halliday (2004), O'Toole (1994), Kress og van Leeuwen (1996) samt Baldry og Thibault (2006).

Boeriis inddeler Eksperientielle processer i de aktive Aktionelle processer samt de ikke-aktive Eksistentielle og Relationelle processer. Formålet er at beskrive, hvad det er, der foregår (Processer), hvem der gør hvad (Participanter) og omgivelserne for dette (Omstændigheder) (Boeriis 2009: 179-180).

Denne inddeling overtages, men med en helt grundlæggende forskel. Ud fra Boeriis' procesinddelinger vil man blot betragte en filmindstilling af et rum med en bord- og stoleopstilling som en grundlæggende væren, altså en eksistentiel præsent proces. Dette er ikke nødvendigvis tilfældet i en rumsemiotik for rumindretning, hvor fokus er på repræsenteret affordances og dermed potentielle processer. Dette betyder også, at elementerne i rumindretningen både vil fungere som Participant og repræsentere den potentielle Proces, de afforder.

Ovenstående kan klargøres med et citat fra O'Toole:

"Like a clause in language, a building incorporates Types of Process and their Participants; its specific functions are Modified in terms of material, size, colour and texture"

(O'Toole 2004: 15)

Med inspiration fra O'Toole kan de potentielle processer forstås som indlejret i de forskellige elementer i rumindretningen, som netop betyder, at Participant og Proces er repræsenteret i det samme element. I forlængelse heraf vægter jeg, ligesom O'Toole, eksempelvis materiale, størrelse, farve og tekstur, da disse har betydning for, hvad indretningen afforder. Med det fokus er det altså ofte delelementer på Komponentniveau, der er særligt interessante at studere for at beskrive den repræsenterede affordance, der udspiller sig på Elementniveau.

I de følgende tre afsnit eksemplificeres det, hvorledes de Aktionelle, Eksistentielle og Relationelle procestyper kan udfoldes i rumindretning i praksis. Det er dog vigtigt at klargøre, at der kan forekomme mange forskellige potentielle procestyper på samme tid, hvorfor det er en reducere af kompleksiteten, når jeg inddrager et eksempel til at beskrive den enkelte procestype. Hvert eksempel vil derfor ikke beskrives udtømmende, men tjener det formål at eksemplificere, hvordan den enkelte procestype kan forstås og beskrives.

Aktionelle processer

Hos Boeriis repræsenteres Aktionelle processer ved forandringer i billedfladen, hvorfor processen altså fremføres gennem en bevægelse (Boeriis 2009: 188). Denne forståelse er naturligvis ikke

dækkende, når det kommer til rumindretning. Derfor handler en Aktionel proces i rumindretning om, hvorvidt der affordes en bevægelse, adfærd eller handling for individet.

Boeriis inddeler Aktionelle processer i Materielle processer og Adfærdsprocesser, hvor jeg som udgangspunkt fokuserer på de Materielle processer, da Adfærdsprocesser ”er knyttet til repræsenterede besjælede væsener, herunder først og fremmest mennesker, som er i stand til at reagere og udtrykke sig” (Boeriis 2009: 189).

Boeriis inddeler Materielle processer i typerne Forandring og Opretholdelse. I disse procestyper repræsenteres Proces, Aktør, som er den initierende participant, og Mål, som er målet for handlingen. I rumindretning vil Aktøren oftest også være Mål, da elementet i denne procestype gerne afforder en form for brug, men dette er ikke en bunden regel.

En Materiel Forandringsproces er en proces, hvor der er tale om en form for fysisk handling, hvor participanten bruger fysisk energi på en bevægelse (Boeriis 2009: 188).

Hos Lead Agency var arbejds møblerne valgt på baggrund af æstetiske principper frem for funktionelle. Det betød, at hæve/sænke borde og justerbare kontorstole var valgt fra i indretningsprocessen, fordi de ofte ikke har et pænt design. Arbejds møblerne lever derfor ikke op til kravene fra Arbejdstilsynet, fordi de ikke er ergonomisk sunde eller behagelige at sidde stationært i en hel dag, hvilket medfører, at medarbejderne ikke må sidde på den samme plads i mere end to timer ad gangen. Kontoret er derfor indrettet med flere arbejdsstationer med forskellige sidde og ståpladser. Arbejds møblerne, både de forskellige stole og borde, bliver derfor Aktører i at afforde en potentiel Forandringsproces, hvor medarbejderne bevæger sig rundt på kontoret med de andre arbejds møbler som Mål. Denne affordance opstår særligt på baggrund af delelementer på Komponentniveau, hvor det for kontorets Kevi stole handler om det lave ryglæn og den manglende mulighed for at justere stolens sæde og ryglæn. Her er der altså tale om en affordance, der hænger sammen med noget ergonomisk, hvor det gør ondt i kroppen at sidde det samme sted for længe.

Billede 1: Kevi stol hos Lead Agency

Hos KPMG havde man i stedet generelt truffet valg i indretningen baseret på funktionelle principper. I kantinen havde man indrettet med tre forskellige bord- og stoleopstillinger: en ende med rektangulære borde og en ende med runde borde samt aflange, høje cafeborde. Området med

de rektangulære borde bruges indimellem til at holde større møder eller konferencer. Derfor havde man valgt, at der skulle være hjul på de rektangulære borde, så de hurtigt kunne flyttes rundt. De rektangulære borde bliver derfor Aktører i at afforde en potentiel Forandringsproces, hvor medarbejderen flytter bordet med bordet selv som Mål. Denne affordance opstår særligt på grund af de Possessive Attributter, hjulene, på Komponentniveau. De runde borde i kantinen kan også flyttes, men de afforder det ikke, fordi det vil være meget besværligt. De høje cafeborde vil være meget vanskelige at flytte på grund af deres form og størrelse, så her vil det sandsynligvis ikke engang opfattes som en mulighed. Derfor kan der altså være tale om en affordance, der opstår i kraft af noget praktisk eller funktionsbaseret.

Billedet nedenfor skal illustrere området med de rektangulære borde og de runde borde. De høje cafeborde er placeret til venstre uden for billedet.

Billede 2: Kantinen hos KPMG

En Materiel Opretholdelsesproces er en mere statisk tilstand, som ikke udgøres i en bevægelse, men i en fysisk opretholdelse, der kræver fysisk energi (Boeriis 2009: 188).

Hos KPMG har man indrettet i eksterne og interne mødelokaler. I de eksterne mødelokaler havde man indrettet med forskellige borde og stole, der afforder forskellige potentielle processer.

Et af mødelokalerne er indrettet med et rektangulært bord og seks Eames Aluminium Group mødestole. Indretningen i mødelokalet kan ses som en Lokal Tekstthed, hvor de forskellige Elementer i Området i et sammenspil er Aktør i at afforde en potentiel Opretholdelsesproces, hvor man sidder på en fast plads gennem hele mødet. Den potentielle Identificerende proces, hvor man identificerer Eames Aluminium Group mødestolene og den potentielle Symbolske proces, de står for, afforder ligeledes, at der skal foregå et seriøst, formelt møde.

Et andet mødelokale er indrettet med et højt rektangulært bord og høje barstole. Indretningen i dette mødelokale kan ligeledes ses som en Lokal Tekstthed, hvor de forskellige Elementer i Området i et sammenspil er Aktører i at afforde en potentiel Opretholdelsesproces, hvor man enten står eller sidder under mødet - eller gerne veksler mellem disse i løbet af mødet. Dette bevirker, at det er lettere at gå over i en potentiel Forandringsproces, hvor man bevæger sig, og på den måde affordes bevægelsen.

Det er to forskellige mødeprocesser, indretningen afforder, hvilket har betydning for, hvornår man vælger hvilket mødelokale afhængig af agendaen og mødets formalitet.

Billede 3: Mødelokale ved KPMG

Billede 4: Mødelokale ved KPMG

En Materiel proces kan også affordes gennem farvevalg. Hos Lead Agency havde man valgt at indrette kantinen med grønne borde. Borde og stole i en kantine er naturligvis Aktører i at afforde en potentiel Opretholdelsesproces, hvor medarbejderne sidder og spiser. Det særlige farvevalg gør dog, at der affordes en særlig adfærd imens. Farvevalget kan være med til at afforde en potentiel Opretholdelsesproces, hvor man sidder og spiser under en løssluppenhed med høje samtaler, stor gestik og latter. Rumindretningen kan her anskues som en katalysator for en potentiel Ekspressiv adfærdsproces, hvilket berøres nærmere i afsnittet om et integreret socialsemiotisk og kognitivt Designstratum. Farvevalget kan også anskues som en potentiel Symbolsk proces, men ved at beskrive det som en potentiel Opretholdelsesproces er der fokus på, at der affordes en potentiel handling og ikke et symbol herpå.

Billede 5: Kantinen hos Lead Agency

Hos Lead Agency er det også interessant at se på receptionsbordet. Udover at have truffet valg i indretningen ud fra æstetik frem for funktionalitet havde man også tendens til at have valgt indretningselementer med en særlig historie frem for funktionalitet. Receptionsbordet er valgt, fordi

det er et gammelt direktørskrivebord fra den berømte konkursvirksomhed Nordisk Fjer. Ligesom arbejdsmøblerne er receptionsbordet ikke ergonomisk behageligt eller sundt at sidde ved i længere tid, hvorfor det heller ikke opfylder kravene fra Arbejdstilsynet. Derfor skiftes de yngre ansatte til at dække vagten i receptionen fra dag til dag. At bordet er ubehageligt at sidde ved i længere tid, burde virke som en indskrænkende affordance, der betød, at medarbejderen valgte at sidde et andet sted. I stedet opholder den, der har ansvaret for receptionen, sig ved bordet under hele vagten. Det er en potentiel Klassificerende proces, der benævner bordet som det område, receptionisten skal opholde sig ved, hvilket ender med at være den stærkeste affordance. Derfor er bordet Aktør i at afforde en potentiel Opretholdelsesproces, for den der har receptionsvagten.

Billede 6: Receptionsbord hos Lead Agency

Eksistentielle processer

Eksistentielle processer handler om en grundlæggende 'væren der'. Derfor vil denne proces altid være til stede, men den opleves kun som salient ved fraværet af Aktionelle og Relationelle processer, da disse virker 'overdøvende' (Boeriis 2009: 186). Boeriis inddeler i en Præsent Eksistent, hvor participanten er repræsenteret, og en Ellipset Eksistent, hvor participanten er udeladt, men hvor andre partcipanter tydeligt forholder sig til participanten (Boeriis 2009: 187). I rumindretning giver det ikke umiddelbart mening at tale om ellipsede partcipanter, hvorfor jeg blot benytter Eksistent om participanten.

Hos Lead Agency havde man ligeledes valgt sofaen i venteområdet, fordi den bar på en særlig historie. Sofaen er fra det danske brand Sofakompagniet, der er kunde hos Lead Agency. Sofaen egner sig dog ikke til den type kunder, der besøger virksomheden, som ofte vil være personer i en høj stillingsposition, da erfaringen viser, at denne type personer oftest ikke gider sidde ved siden af andre. Derudover har sofaen en lav sidehøjde, og man synker langt tilbage i sædet, så kunderne føler, at de ikke virker klar, når de bliver taget imod til et møde. Derfor ender de fleste kunder med at stå og læse avis ved reolen på den modsatte side i stedet.

Umiddelbart ville en sofa i et venteområde være Aktør i at afforde en potentiel Materiel Opretholdelsesproces, hvor kunden vil sidde og vente på at blive taget imod med sofaen som Mål. Dette er dog ikke tilfældet hos Lead Agency grundet nogle kontekstuelle forhold. Derfor er det en proces, hvor reolen bliver Aktør i at afforde en potentiel Materiel Opretholdelsesproces, hvor man

vil stå og læse i avis (hvor avisen kan ses som en Possessiv Attribut), der bliver den stærkeste affordance. Dermed bliver sofaen blot en Eksistent, en grundlæggende væren, fordi den ender med at stå til pynt. Dette skyldes nogle delelementer på Komponentniveau som siddehøjde og den bløde polstring, men også den intimitet en sofa som siddeplads medfører. Tilsammen bevirker disse, at sofaen som siddeplads ikke fremstår som en oplagt affordance i situationen. Der kan her siges at være det stik modsatte på spil end tilfældet med receptionsbordet. Den potentielle Klassificerende proces er med til at styrke en affordance om, at man sætter sig og venter i venteområdet, men denne affordance bliver indskrænket af konteksten.

Billede 7: Venteområde hos Lead Agency

Relationelle processer

Relationelle processer er processer, ”hvor en participants betydning udvides ved, at den tilføjes noget andet og mere end sin blotte eksistens” (Boeriis 2009: 191). Disse inddeler Boeriis i Klassificerende, Attributive og Refererende, hvor jeg vil argumentere for, at det kan være givende at diskutere dem alle tre i rumindretning.

Den Klassificerende proces relaterer partcipanter til hinanden på den ene eller anden måde i overordnede kategorier (Boeriis 2009: 170). Her skelnes der mellem Eksplicite med Klassifikator og Implicitte uden en Klassifikator (Boeriis 2009: 191). Fælles er, at en eller flere partcipanter bliver Klassificeret (Ibid.). Potentielle Klassificerende processer i rumindretning er allerede berørt i forbindelse med Rangsegmentering, hvor det særligt kunne være områdefunktioner, der blev Klassificeret både Implicit og Eksplicit. Klassificeringer kan også begrundes ud fra forskellige affordances.

Hos KPMG har man Implicit inddelt mødelokalerne i henholdsvis interne og eksterne. Dette afspejles i indretningen, hvor de eksterne er indrettet konservativt med klassiske Eames Group mødestole og de interne med farvede Hay stole.

Der er tale om mødelokaler i begge tilfælde, men lokalerne afforder forskellige mødeprocesser og med forskellige personer, hvorfor det kan ses som to forskellige Klassificeringer.

Billede 8: Internt mødelokale hos KPMG

Billede 9: Eksternt mødelokale hos KPMG

Ligeledes hos Lead Agency er det særligt interessant at se på, hvordan ledelse og medarbejdere Implicit har klassificeret nogle af deres mødelokaler. Eksempelvis har et mødelokale fået navnet Bestyrelseslokalet, som er indrettet med et rektangulært bord og Eames Group stole, og et andet har fået navnet Samtalerummet, som er indrettet med to bløde lænestole og en minibar. Indretningen afforder to forskellige møde- og arbejdsprocesser, hvilket indfanges klart i klassificeringen. For at tydeliggøre dette kan det nævnes, at ledelsen i sjov nævnte, hvordan det var kendt blandt medarbejderne, at man blev fyret i Bestyrelseslokalet og ansat i Samtalerummet.

De attributive processer er ”systemet til beskrivelse af noget, som er tilført en participant, og som dermed tilføjer betydning til denne” (Boeriis 2009: 192). Der skelnes her mellem Bærer, som er den grundlæggende participant, og Attribut, som er det, der er tilført. Boeriis inddeler i Intensive, Possessive og Omstændighedsmæssige Attributive processer.

Intensive Attributter er, når der tilføres betydning til en participant gennem ”særlige, ofte markerede, fysiske egenskaber” (Boeriis 2009: 192). Boeriis nævner ligeledes ikke-menneskelige participanter, hvor der er tale om ”afvigelser fra generiske fremstillingsformer af en participant eller fremhævelse af bestemte egenskaber” (Boeriis 2009: 192). I rumindretning vil en intensiv attribut eksempelvis være det materiale et element består af. Materialet er en del af den generiske form på et element, men kan være vidt forskellig (stof, læder, uld, krom, træ etc.). I KPMG havde man gjort sig store overvejelser om, hvorvidt man skulle vælge Eames Aluminium Group mødestolene i læder eller stof. De endte med at vælge stof, da de var bange for, om læder ville virke for ekstravagant og skræmme mindre kundevirksomheder.

Possessive Attributter er derimod tilføjede elementer, der ikke er en del af participanten selv (Boeriis 2009: 192). Possessive Attributter i rumindretning kan eksempelvis være hjulene på de rektangulære borde i KPMGs kantine. Hjulene er et tilføjede element, der udvider bordets funktion og fordrer en anden affordance end blot det at sidde ved bordet. Hos Lead Agency kan aviserne på reolen i venteområdet ses som possessive attributter, der ligeledes udvider reolens funktion idet det afforder, at man står og læser avis ved reolen, og ikke blot bruger den til opbevaring.

Omstændighedsmæssige Attributter er, når participantens placering i bestemte omgivelser eller situationer tilfører participanten egenskaber fra omgivelserne (Boeriis 2009: 193). I rumindretning kan der siges at være sammenhæng mellem Omstændighedsmæssige Attributter og Klassificerende processer, fordi Klassificeringen netop fordres på grund af Omstændighederne. Hos de fleste virksomheder vil et bord foran indgangen blive Klassificeret som receptionen på grund af nogle Omstændighedsmæssige Attributter: det er en virksomhed, bordet er placeret foran indgangen, og der sidder en medarbejder, som tager imod den ankomne.

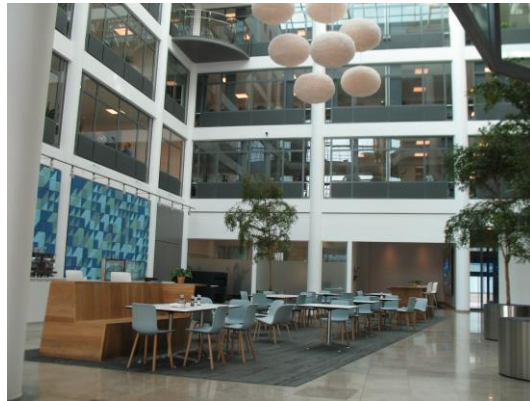
De Refererende processer er, når noget i teksten refererer til noget uden for teksten, hvor Boeriis opdeler i Identificerende, Typificerende og Symbolske Refererende processer (Boeriis 2009: 193).

I en Identificerende proces ”fremstilles en participant (Identifikator) i et levende billede på en entydig genkendelig måde (Identificeret)” (ibid.). Boeriis specificerer således: ”Det er en visuel ”det er” eller ”her er” proces” (Boeriis 2009: 193). I rumindretning er det særligt givende at se på identificeringen af design. Eksempelvis er stolene i de eksterne mødelokaler hos KPMG Identifikator og bliver Identificeret som Eames Aluminium Group, som har betydning for en Symbolsk proces. Identificeringen sker gennem de særlige Intensive Attributter, såsom den buede ryg, de genkendelige indfaldne syninger samt de kraftige rør-lignende ender på sædet og ryglæn. Der behøver dog ikke kun være tale om dyrere designs, da det lige så vel kan være et møbel fra IKEA eller en mindre kendt, udenlandsk arkitekt, der Identificeres. Der skal blot være tale om, at et design er identificerbart for nogen.

For Boeriis kan det også være et område, der identificeres (Boeriis 2009: 194), hvilket også kan gøre sig gældende i rumindretning. Dette ses hos KPMG, som havde valgt at indrette deres venteområde med inspiration fra en havbund, fordi virksomheden er placeret ved vandet. Venteområdet er altså Identifikator og bliver Identificeret som en havbund. Venteområdet er selvfølgelig ikke en havbund, men der er truffet en række valg i indretningen, som skal identificere området som en havbund. Jeg betegner dette som en Identificerende proces og ikke en Symbolsk, da Symbolske processer repræsenterer en form for værdi.

I en Typificerende proces fremstilles en participant (Typificeret) på en sådan måde, at der refereres til en generel type (Typificering) (Boeriis 2009: 194). I rumindretning vil Typificerende processer være nogle, der går på tværs af forskellige brancher og som dermed ikke er specifik for den enkelte virksomheds rumindretning. Hos KPMG er kontorområderne Typificeret som et åbent kontorlandskab, som er en generel Typificering inden for indretning af kontorer, der afforder en særlig arbejdsproces og arbejdsmiljø. Denne Typificering er særligt udtrykt i Framing (van Leeuwen 2005a, 2008; Boeriis og Nørgaard 2013; Roderick 2016). Hos Lead Agency er kontorområderne Typificeret som Clean Desk Policy, som ligeledes er en generel Typificering. Her har medarbejderne ikke en fast arbejdsplads, og man skal derfor altid efterlade sin plads ’clean’. Denne Typificering er særligt udtrykt i fraværet af opbevaringselementer på arbejdspladserne samt fraværet af personlige genstande på bordene.

I en Symbolsk proces er der fokus på fremstillingen af religiøse symboler eller symbolsk ladet værdi (Boeriis 2009: 194). I rumindretning er det givende at tale om Symbolske processer, når rumindretningen afforder et symbol på en værdi, som ikke behøver være religiøs. Både KPMG og Lead Agency kan siges at have truffet flere valg i indretningen efter ønske om nogle Symbolske processer. Hos KPMG har man brugt gennemgående blå og grønne farver på et Globalt Teksthelhedsniveau, som er et Symbol på virksomhedens placering ved vandet. Ligeledes har KPMG gennemgående valgt materialer i træ på et Globalt Teksthelhedsniveau, som er et Symbol på virksomhedens placering i Norden. Begge er udtrykt i indretningen i Atriummet.

Billede 10: Atrium hos KPMG

Lead Agency har også truffet valg om at symbolisere deres placering ved Ravnsborg på Nørrebro i indretningen, som udspiller sig i indretningsstilen Urban Contrast, der netop passer til dette område. Denne indretningsstil er en blanding af noget industrielt, kvalitetsmøbler og provokerende elementer, som overordnet bliver et Symbol på, hvem Lead Agency er. De er grundfunderede, og de er professionelle, men der er en kant på det, de laver.

Hos KPMG har man indrettet med lamper i organiske former, som eksempelvis er Eos fjerlamper og Tom Dixons Melt lamper. Man ville gerne differentiere sig fra fordømmene mod revisionshuse som værende overvejende et koldt og kedeligt miljø. Derfor har man indrettet med organiske former, som Symboler på en virksomhed med liv og dynamik, der er Aktionelle processer.

Både KPMG og Lead Agency har valgt at bruge Eames Aluminium Group mødestole i indretningen, som er et Symbol på en seriøs og professionel virksomhed.

Et integreret socialemiotisk og kognitivt Designstratum

Frem til nu har artiklen præsenteret en ansats til leksikogrammatisk at beskrive Eksperientiel betydning i rumindretning. Dog er det ikke muligt i den leksikogrammatiske del at bidrage med viden om eller diskutere, hvorfor et valg er instantieret frem for et andet, da denne del kun tager udgangspunkt i den konkrete, realiserede tekst.

Den konkrete realisering, teksten, er blevet til gennem en indretningsproces, hvor elementer i indretningen er valgt til ud fra forskellige indledende strategiske overvejelser. Disse indledende overvejelser kan ses som semiotiske pre-tekst valg, der har betydning for den Eksperientielle betydning, der repræsenteres i rumindretningen. Det er her, det kommunikative formål med

indretningen designes, som senere manifesteres i en tekst. Jeg vil argumentere for, at det også er givende at inddrage viden om disse pre-tekst valg, for at kunne diskutere Eksperientiel betydning i rumindretningen ud fra den indledende kommunikative intention.

Det socialesemiotiske Designstratum

Kress og van Leeuwen (2001) beskriver ud fra en socialesemiotisk optik fire strataniveauer for sproget, hvor de anerkender, at der foreligger nogle overvejelser inden de konkrete valg instantieres. De fire strataniveauer er Discourse, Design, Production og Distribution. De to første strataer berører de valg, der ligger forud for teksten, hvor det er særligt relevant at inddrage Designstratummet, som Jewitt og Kress definerer således:

”Design refers to how people make use of the resources that are available at a given moment in a specific communicational environment to realise their interests as makers of a message/text”

(Jewitt og Kress 2003: 17)

Ressourcer kan her forstås som de forskellige elementer, der kunne vælges mellem i indretningsprocessen i den pågældende situation. Ifølge Jewitt og Kress foretages der altså valg på baggrund af afsenders ønske om at realisere en bestemt intention. Det er således her, afsender planlægger, hvad man kan kalde en kommunikationsstrategi (Boeriis 2009: 80) for den strategiske kommunikation, som er, når en afsender:

”makes an assessment of all aspects of the communicational situation: of her or his interest; of the characteristics of the audience; the semiotic requirements of the issue at stake and the resources available for making an apt representation; together with establishing the best means for its dissemination”

(Kress 2010: 26)

Dette medfører, at strategisk rumindretning i virksomheder er alt det, der bliver truffet et valg om med tanke på de aspekter, Kress nævner. De foregående afsnit har vist, at dette foregår på alle rangniveauer, hvorfor det eksempelvis kan være møbler og belysning, men også farvevalg, materiale og form.

Visceral, Behavioral og Reflective design

Jeg finder det givende at søge inspiration i Donald A. Normans (2004) tre designniveauer i hans teori om Emotional Design. Norman præsenterer tre designniveauer, som han benævner Visceral, Behavioral og Reflective. Disse er med til at forme vores oplevelse af et design (Norman 2004: 65). De er udtrykt samtidig og spiller alle tre en lige værdig rolle, men ”each requires a different approach by the designer” (Norman 2004: 65). Man kan altså udlede, at et af niveauerne ofte vil fremstå stærkest i designoplevelsen.

Visceral design er et niveau, hvor ”physical features – look, feel, sound – dominate” (Norman 2004: 67). Det der er behageligt for øjet, tiltaler os på dette niveau frem for funktionaliteten:

”(..) people take one look and say 'I want it'. Then they might ask, 'What does it do?'
(..) This is the reaction the visceral designer strives for”

(Norman 2004: 68)

Behavioral design ”is all about use” (Norman 2004: 69). Her er der blandt andet fokus på brugervenlighed og funktionalitet, hvor et design bliver vurderet ud fra, hvor godt det opfylder det behov, det er skabt til, og hvor let det er at bruge (Norman 2004: 70). Der er også fokus på de taktile, sanselige elementer i et design, såsom ”touch, vibration, feel, smell, sound” (Norman 2004: 80), som ligeledes indvirker på brugeroplevelsen.

Reflective design ”is all about message, about culture, and about the meaning of a product or its use” (Norman 2004: 83). Norman beskriver to scenarier af drivkræfter, der gør, at vi tiltrækkes af denne type design. Han nævner, hvordan et design kan rumme en personlig tilknytning eller historie, og/eller hvordan et design kan være tilknyttet en ønsket selvopfattelse og dermed skal sende et særligt budskab til omverdenen.

Norman anlægger et design-og produktionsperspektiv, hvor det først og fremmest handler om, hvordan man skaber godt design, og hvad et godt design er. Af den grund gør han mest ud af at udfolde Behavioral design, som kan knyttes til hans meget udbredte udlægning af affordance-begrebet inden for designfeltet (1988, 1999). Han er også interesseret i en brugers designoplevelse, og hvad det er, der gør, at vi bliver tiltrukket af et design. Det er dog stadig med henblik på, at designere og ingeniører kan dygtiggøre sig i at skabe designs, der er henholdsvis overvejende Visceral, Behavioral eller Reflective.

Det er derfor ikke givende at integrere Normans teoriarbejde, som han beskriver det. I stedet er det interessant at integrere en inspiration i hans måde at anerkende, at vi tiltrækkes af forskellige niveauer i et design. Den instans, som ud fra Normans perspektiv har rollen som bruger, får i en rumsemiotik rollen som afsender. Afsenderen har været i rollen som bruger og har valgt et design på baggrund af den oplevelse. Denne tankegang kan bidrage med et kognitivt designperspektiv til at diskutere, på hvilket grundlag et valg i rumindretningen er instantieret ud fra i planlægningsprocessen. En integreret rumsemiotisk udlægning af de tre designniveauer handler derfor om at anskue dem som udtrykkende tre forskellige overordnede funktioner, der påvirker instantieringen af den konkrete tekst. Afsender kan siges at vælge et element i indretningen med det design, der udtrykker det designniveau, der vurderes som den mest egnede ressource til at udtrykke afsenders intention.

Det integrerede Designstratum i praksis

Tidligere i artiklen beskrev jeg, hvordan det æstetiske udtryk har været vægtet højt i valget om arbejdsmøblerne hos Lead Agency. Afsender har altså valgt arbejdsmøblerne på baggrund af Visceral design. Dette repræsenteres som Eksperientiel betydning, hvor arbejdsmøblerne afforder, at medarbejderne skifter plads i løbet af dagen, fordi Behavioral design ikke har vægtet lige så højt.

Det funktionelle aspekt har ikke været den bedst egnede ressource til at udtrykke den intention, afsender har tilsigtet, som netop har været et ønske om at sende et signal om æstetik.

Omvendt beskrev jeg også, hvordan funktionalitet generelt har været en vigtig faktor for de valg, der er truffet i indretningen hos KPMG. Indretningselementer med et vægtet Behavioral design er altså generelt foretrukket frem for et rent Visceral design. I den Eksperientielle betydning bevirker det en klar overvægt af repræsenterede Aktionelle affordances, idet afsender har haft til intention at fremme bestemte potentielle Aktionelle processer.

Udover æstetik havde Lead Agency også prioriteret elementer med en historie før funktionalitet i indretningen. Receptionsbordet rummer en særlig historie, som det er valgt på baggrund af. For afsender har bordet altså et stærkt Reflective design, der har været en ressource til at udtrykke en intention om Lead Agencys virke som et kommunikationshus: de omgiver sig med historier. Den leksikogrammatisk beskrivelse af den Eksperientielle betydning bordet repræsenterer, havde fokus på en potentiel Opretholdelsesproces, selvom Behavioral design var klart nedprioriteret, men som blev opvejet på grund af en Klassificerende proces. Dette kan siges at gøre sig gældende med receptionisten som den implicite aktør. Derimod hvis ledelsen er den implicite aktør, er bordets stærkeste affordance at afforde at være genstand for en samtale mellem ledelse og kunde. Ud fra valget om Reflective design er bordet måske valgt, fordi det netop giver mulighed for potentielt at afforde førnævnte proces frem for potentielt at afforde en behagelig siddeplads for receptionisten. Ligeledes er sofaen i Lead Agencys venteområde ikke valgt ud fra et Behavioral design med en intention om at afforde en potentiel Opretholdelsesproces. Snarere er den valgt ud fra et Reflective design, hvor den afforder at være genstand for en god historie om kundeloyalitet. De to ovenstående eksempler og valget om de grønne borde i Lead Agencys kantine, åbner for, at det kan være muligt at anskue et element i rumindretningen som katalysator for en Ekspressiv Adfærdsproces. Boeriis beskriver de Ekspressive adfærdsprocesser som ”repræsentationen af en participants kommunikative handling” (Boeriis 2009: 190). Den potentielle samtale, som bordet og sofaen afforder at være genstand for, er en Ekspressiv adfærdsproces, som indretningselementerne har været katalysator for.

Konklusion

Denne artikel har præsenteret en undersøgelse af en integreret deskriptiv metode, der åbner muligheden for, hvordan virksomheder fremadrettet kan medtænke og udnytte rumindretningen som en del af deres strategiske kommunikation. Det er gjort ved at diskutere, hvordan rumindretning kan anskues som en multimodal socialemiotisk ressource, der er muligt at undersøge som en tekst.

Ved at integrere et socialemiotisk og et økologisk perspektiv på rumindretning er det muligt at klarlægge et tekstbegreb for rumindretning, der definerer teksten som de repræsenterede betydninger, som rummet og dets elementer potentielt afforder for en implicit menneskelig aktør.

Der er præsenteret en rangsegmentering for rumindretning, der gør det muligt at undersøge, hvordan man kan beskrive Eksperientiel betydning i rumindretning på alle rangniveauer afhængig af formål og ønsket detaljeringsgrad.

Som følge af tekstbegrebet handler Eksperientiel deskription i rumindretning om at beskrive de potentielle processer, rumindretningen afforder for et individ, og ikke de faktiske. Derfor blev indgangssystemet Repræsenteret Affordances præsenteret, som gør det muligt at beskrive de semiotiske valg på alle rangniveauer, der er afgørende for, hvilke repræsenterede affordances, der er mest oplagte for individet at handle på.

I dette system blev det muligt at udfolde Aktionelle, Eksistentielle og Relationelle procestyper for rumindretning, som påviser, at Eksperientiel betydning i rumindretning kan beskrives leksikogrammatisk. Ved at integrere en rumsemiotisk udlægning af de tre kognitive designniveauer Visceral, Behavioral og Reflective, i det semiotiske Designstratum bliver det endvidere muligt at diskutere den Eksperientielle betydning på baggrund af afsenders kommunikative intention. De tre designniveauer udtrykker tre forskellige overordnede funktioner, der påvirker instantieringen af den konkrete tekst. Afsender vil vælge et element i indretningen med det design, der udtrykker det designniveau, der vurderes som den mest egnede ressource til at udtrykke afsenders intention, hvilket netop er udgangspunktet for at planlægge strategisk kommunikation.

Artiklens undersøgelse er udfoldet i en interdisciplinær forskningspraksis, der har muliggjort frembringelsen af ovennævnte indsigter, hvorfor forestillingen om et integrationsparadigme er bragt op.

Bibliografi

Baldry, A. P. & Thibault, P., J. (2006). *Multimodal Transcription and Text Analysis*. London: Equinox.

Boeriis, M. (2009). *Multimodal Socialsemiotik og Levende Billeder*. Ph.d.-afhandling.

Boeriis, M. (2012). Tekstzoom: Om en dynamisk funktionel rangstruktur i visuelle tekster. I: Andersen, T. H., & Boeriis, M. (red.), *Nordisk socialsemiotik: Pædagogiske, multimodale og sprogvidenskabelige landvindinger* (s. 131-153). Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Boeriis, M., & Nørgaard, N. (2013). Architectural Discourse: The Material Realization of Framing and Discourse in a University Building. *Rask*, vol. 38, 71-100.

Gibson, J. J. (1976). The theory of affordances and the design of the environment. Symposium on Perception in Architecture, American Society for Esthetics, Toronto, October 1976. Republished as Chapter 4.9, Part VIII E. Reed, R. Jones (Eds.), *Reasons for realism: selected essays of James J. Gibson* (1982), Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale, NJ, USA (1976)

Gibson, J.J. (1979). *The Ecological Approach to Visual Perception*. New York: Psychology Press.

Halliday, M.A.K. (1978). *Language as Social Semiotics: The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.

Halliday, M.A.K. & Hasan, R. (1985). *Language, context, and text: Aspects of language in a social-semiotic perspective*. Geelong & Victoria: Deakin University Press

Halliday, M. A. K. (2004). *An Introduction to Functional Grammar* (3. udg.). London: Arnold

Hodge, R., & Kress, G. (1988). *Social Semiotics*. Cambridge: Polity Press.

Jewitt, C., & Kress, G. (2003). *Multimodal Literacy*. New York: Peter Lang Publishing

Jewitt, C. (Forthcoming). In: Zhao, Björgvall, Boeriis & Djonov (red): *Advancing Multimodal and Critical Discourse Studies*. New York: Taylor & Francis.

Knudsen, R. B. (2016). *Strategisk indretning i virksomheder: Rumindretning som en multimodal socialsemiotisk tekst*. Eliteprojekt, Syddansk Universitet.

Kress, G., & van Leeuwen, T. (1996). *Reading Images – The Grammar of Visual Design*. London & New York: Routledge.

- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2001): *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Edward Arnold.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images - The Grammar of Visual Design*. London: Routledge.
- Kress, G. (2010). *Multimodality. A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. London: Routledge.
- Maier, J. R. A., Fadel, G. M., & Battisto, D. G. (2009). An affordance-based Approach to Architectural Theory, Design, and Practice. *Design Studies*, 30(4), 393-414.
- Norman, D. A. (1988). *The Design of Everyday Things*. New York: Doubleday Business.
- Norman, D. A. (1999): Affordance, conventions, and design. *Interactions*, 6(3), 38-43.
- Norman, D. (2004). *Emotional Design: Why We Love (or Hate) Everyday Things*. New York: Basic Books.
- Norris, S. (2004). *Analyzing Multimodal Interaction – A Methodological Framework*. New York: Routledge.
- O'Toole, M. (1994). *The Language of Displayed Art*. London: Leicester University Press.
- O'Toole, M. (2004). Opera Ludentes: the Sydney Opera House at work and play. I: O'Halloran K. L. (red.): *Multimodal Discourse Analysis: Systemic Functional Perspectives*. London: Continuum. 11-28.
- Petersen, T. B. (2010a). *Design Governs Our Behavior*. Conference abstract for conference.
- Petersen, T.B. (2010b). *Statsfængslet Østjylland som social teknologi: En diskussion af design som et ideologisk og adfærdsregulerende fænomen*. Ph.d.-afhandling.
- Petersen, T. B. (2013). Material Matters – the social choreography of the state prison of eastern Jutland. *Rask*, vol. 39, 37-66.
- Pols, A. J. K. (2012). Characterising affordances: the descriptions of affordances model. *Design Studies*, 33(2), 113-125
- Roderick, I. (2016) The Politics of Office Design: Translating neoliberalism into furnishing. *Journal of Language and Politics*, 15(3), 274–287.

Thibault, P. J. (2004). *Brain, Mind, and the Signifying Body: An Ecosocial Semiotic Theory*. London & New York: Continuum.

van Leeuwen, T. (2005a) *Introducing Social Semiotics*. London: Routledge.

van Leeuwen, T. (2005b). Three Models of Interdisciplinarity. I: Wodak, R., & Chilton, P.: *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis – Theory, Methodology and Interdisciplinarity* (s. 3-18). Philadelphia: John Benjamins B.V.

van Leeuwen, T. (2008). Space in Discourse. I: Unsworth, L. (ed.) *Multimodal Semiotics: Functional Analysis in Contexts of Education* (s. 34-48). London: Continuum.

Xenakis, I. & Arnellos, A. (2013). The relation between interaction aesthetics and affordances. *Design Studies*, vol. (34), 57-73.